

Informator „Zasiłek na dziecko“

Treść

1.	Kto otrzymuje zasiłek na dziecko?	3
2.	O czym muszą Państwo informować Kasę Świadczeń Rodzinnych jako uprawnieni do zasiłku na dziecko?	3
3.	Na które dzieci można otrzymywać zasiłek na dziecko?	5
4.	Jakie dodatkowe warunki muszą spełniać dzieci, które ukończyły 18-ty rok życia?.....	5
4.1	Dzieci w trakcie nauki zawodu	5
4.2	Dzieci bez miejsca pracy	6
4.3	Dzieci bez miejsca nauki.....	6
4.4	Dzieci odbywające roczny wolontariat socjalny lub ekologiczny, wolontariat federalny (BFD) lub inny zorganizowany wolontariat.....	6
4.5	Ustanie prawa do zasiłku na dziecko po ukończeniu pierwszej edukacji i w przypadku pozbawiającej prawa do zasiłku działalności zarobkowej	7
4.6	Dzieci niepełnosprawne	9
5.	Jaka jest wysokość zasiłku na dziecko?	10
6.	Które dzieci i jak dzieci są liczone?	10
7.	Kto otrzymuje zasiłek na dziecko, kiedy prawo do zasiłku na dziecko przysługuje większej liczbie osób?.....	10
8.	Jakie świadczenia wykluczają wypłacanie zasiłku na dziecko w całości lub częściowo?	11
9.	Kiedy prawo do zasiłku na dziecko zaczyna i kiedy przestaje przysługiwać?	12
10.	Co musicie Państwo zrobić, aby uzyskać zasiłek na dziecko?.....	12
11.	Jakie dokumenty muszą Państwo przedłożyć?	12
12.	W jaki sposób zasiłek na dziecko będzie Państwu wypłacany?	14
12.1	Wypłata przez Kasy Świadczeń Rodzinnych Federalnej Agencji Pracy.....	14
12.2	Wypłaty dla pracowników służb publicznych	14
13.	Kiedy zasiłek na dziecko jest wypłacany dla innej osoby lub instytucji?.....	14
14.	Kiedy można scedować lub zająć zasiłek na dziecko?	14
15.	Jak dowiedzą się Państwo o decyzji Państwa Kasy Świadczeń Rodzinnych?.....	15
16.	Co mogą Państwo zrobić przeciwko decyzji?	15
17.	Kiedy muszą Państwo zwrócić zasiłek na dziecko?	15
18.	Kiedy Państwa zasiłek na dziecko będzie kontrolowany?	16
19.	Jak są chronione Państwa dane osobiste?.....	16

Przeznaczenie tego informatora

Zasiłek na dziecko (Kindergeld) jest wypłacany w celu zwolnienia od podatku odpowiadającej minimum egzystencji dziecka części dochodu rodziców.

Minimum egzystencji obejmuje także nakłady na opiekę i wychowanie lub wykształcenie dziecka. Jeżeli zasiłek na dziecko nie jest w tym zakresie potrzebny, to służy on wsparciu rodziny. W bieżącym roku kalendarzowym zasiłek na dziecko jest wypłacany jako zwrot podatku. Wolne od podatku kwoty na dzieci zasadniczo nie są uwzględniane przy potrącaniu podatku od wynagrodzeń. Przy ustalaniu wymiaru podatku urząd finansowy bada w terminie rozliczenia, czy poprzez prawo do zasiłku na dziecko minimum egzystencji dziecka zostało faktycznie zwolnione z podatku. Jeżeli tak nie jest, to kwoty wolne od podatku są odliczane, a należny zasiłek na dziecko jest rozliczany ze zobowiązaniem podatkowym osoby uprawnionej do zasiłku na dziecko. Ta zasada obowiązuje nawet wtedy, kiedy wniosek o zasiłek na dziecko nie został złożony.

Przeznaczeniem tego informatora jest przedstawienie Państwu przeglądu istotnych treści uregulowań ustawowych dotyczących zasiłku na dziecko. Prosimy o jego dokładne przeczytanie, aby dysponowali Państwo wiedzą o Państwa prawach i obowiązkach.

Przedstawienie wszystkich szczegółów w tym informatorze jest naturalnie niemożliwe.

Szczegółowe informacje znajdują Państwo w Internecie na stronach:

www.familienkasse.de lub www.bzst.de

Te strony internetowe poinformują Państwa wyczerpująco na temat prawa o zasiłku na dziecko.

Kasa Świadczeń Rodzinnych Federalnej Agencji Pracy (*Familienkasse der Bundesagentur für Arbeit*) chętnie udzieli Państwu informacji także telefonicznie. Od poniedziałku do piątku i od godziny 08:00 do godziny 18:00 do Państwa dyspozycji jest infolinia Kasy Świadczeń Rodzinnych pod następującym numerem telefonu:

0800 4 5555 30 (połączenia są bezpłatne).

Informacje o terminach płatności zasiłku na dziecko (Kindergeld) i dodatku na dziecko (Kinderzuschlag) uzyskają Państwo całodobowo dzwoniąc pod następujący numer telefonu:

0800 4 5555 33 (połączenia są bezpłatne).

Przed zapytaniem telefonicznym prosimy przygotować się do podania Państwa numeru zasiłku na dziecko (Kindergeldnummer)!

Dodatek na dziecko - Wskazówki

Rodzice mają prawo do dodatku na ich zamieszkujące z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym dzieci stanu wolnego w wieku poniżej 25 lat, jeżeli

- ➔ otrzymują zasiłek na dziecko na te dzieci,
- ➔ miesięczne przychody rodziców osiągają granicę przychodu minimalnego, uwzględniany dochód łącznie z majątkiem nie przekracza granicy przychodu maksymalnego, i
- ➔ dodatek na dziecko pokrywa zapotrzebowanie rodziny i dlatego rodzicom nie przysługuje prawo do zasiłku dla bezrobotnych (ALG II)/ zasiłku socjalnego.

Dodatek na dziecko jest świadczeniem socjalnym i jest przyznawany **wyłącznie przez Kasę Świadczeń Rodzinnych Federalnej Agencji Pracy**. Szczegółowe informacje na ten temat znajdują Państwo w informatorze „Dodatek na dziecko” (Merkblatt Kinderzuschlag) i w Internecie na stronie www.kinderzuschlag.de.

1. Kto otrzymuje zasiłek na dziecko?

Zgodnie z ustawą o podatku dochodowym Niemcy zasadniczo otrzymują zasiłek na dziecko, kiedy mają w Niemczech swoje miejsce zamieszkania lub stałego pobytu. Pracownicy zatrudnieni za granicą, w szczególności w Unii Europejskiej, podlegają specjalnym regulacjom i obowiązkom informowania (por. punkt 2). Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w informatorze „Zasiłek na dziecko w przypadkach transgranicznych (Unia Europejska, Europejski Obszar Gospodarczy i Szwajcaria)“, który można pobrać z internetowej strony www.familienkasse.de lub na życzenie otrzymać od Kasy Świadczeń Rodzinnych.

Także Niemcy mieszkający za granicą, ale albo podlegający podatkowi dochodowemu bez ograniczeń w Niemczech, albo traktowani jako podatnicy w Niemczech, otrzymują zasiłek na dziecko.

Mieszkający w Niemczech cudzoziemcy mogą otrzymywać zasiłek na dziecko, jeżeli posiadają ważne zezwolenie na osiedlenie się w Niemczech (Niederlassungserlaubnis). Również inne prawa pobytu mogą uprawniać do otrzymywania zasiłku na dziecko.

Mający prawo do swobodnego osiedlania się obywatele Unii Europejskiej oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego, których status prawny reguluje ustawa o powszechnej swobodzie osiedlania i przemieszczania się obywateli Unii (Austrii, Belgii, Bułgarii, Chorwacji, Cypru, Danii, Estonii, Finlandii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, Islandii, Liechtensteinu, Litwy, Luksemburga, Łotwy, Malty, Norwegii, Polski, Portugalii, Republiki Czeskiej, Rumunii, Słowacji, Słowenii, Szwecji, Węgier, Wielkiej Brytanii i Włoch) i obywatele Szwajcarii mogą otrzymywać zasiłek na dziecko niezależnie od tego, czy posiadają zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt.

To samo dotyczy obywateli Algierii, Bośni i Hercegowiny, Czarnogóry, Kosowa, Maroka, Serbii, Tunezji i Turcji na podstawie umów ponad- lub międzypaństwowych, jeżeli w Niemczech są oni pracownikami/pracobiorcami w rozumieniu danej umowy. Prawomocnie uznani uchodźcy i uprawnieni do azylu mogą również otrzymywać zasiłek na dziecko.

Szczegółowych informacji na temat udziela Państwa Kasa Świadczeń Rodzinnych.

Osoba mieszkająca za granicą i nie będąca w Niemczech podatnikiem bez ograniczeń może otrzymywać zasiłek na dziecko jako świadczenia socjalne z tytułu federalnej ustawy o zasiłku na dziecko, jeżeli

- ➔ pozostaje ona w stosunku obowiązkowego ubezpieczenia z Federalną Agencją Pracy lub
- ➔ działa ona jako pracownik organizacji pomocowych lub misjonarz lub
- ➔ pobiera rentę/emeryturę na podstawie niemieckich przepisów rentowych/emerytalnych, jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej wzgl. Europejskiego Obszaru Gospodarczego i mieszka w jednym z państw członkowskich.

Jeżeli jedno z rodziców ma prawo do zasiłku na dziecko z tytułu ustawy o podatku dochodowym, a drugie z rodziców ma to prawo z tytułu federalnej ustawy o zasiłku na dziecko, to prawo z tytułu ustawy o podatku dochodowym ma priorytet.

2. O czym muszą Państwo informować Kasę Świadczeń Rodzinnych jako uprawnieni do zasiłku na dziecko?

Jeżeli wnioskowali Państwo o zasiłek na dziecko, to zgodnie z § 68 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym są Państwo zobowiązani do bezzwłocznego informowania Państwa Kasy Świadczeń Rodzinnych o wszystkich zmianach Państwa sytuacji i sytuacji Państwa dzieci, które mają znaczenia dla prawa do zasiłku na dziecko lub były przedmiotem już złożonych oświadczeń. Zgłoszenia informacji do innych jednostek (np. urzędu gminy, urzędu meldunkowego lub urzędu finansowego), jednostki Agencji Pracy lub stanowiska ds. poborów (Bezügestelle) Państwa pracodawcy są niewystarczające.

O zmianach muszą Państwo informować także wtedy, kiedy mające znaczenie dla decyzji dane były dotychczas przekazywane do Kasy Świadczeń Rodzinnych nie przez Państwa, lecz przez Państwa dziecko lub decyzja w sprawie Państwa wniosku jeszcze nie zapadła. Dotyczy to także tych zmian, o których dowiedzieli się Państwo już po zakończeniu pobierania zasiłku na dziecko, jeżeli mogą one wpłynąć z mocą wsteczną na Państwa prawo do zasiłku na dziecko.

Muszą Państwo informować o zmianach także wtedy, kiedy pobieracie Państwo świadczenia socjalne, na poczet których zaliczany jest zasiłek na dziecko, ponieważ w przypadku żądania zwrotu zasiłku na dziecko, świadczenia socjalne za wcześniejsze miesiące nie będą wyrównywane.

Naruszenie obowiązków informowania może stanowić podlegające ściganiu **przestępstwo** lub **wykroczenie**.

Prosimy o kierowanie Państwa wniosków i zawiadomień bezpośrednio do właściwej dla Państwa Kasy Świadczeń Rodzinnych, ponieważ tam znajduje się dokumentacja dotycząca Państwa zasiłku na dziecko. Jeżeli właściwą jest Kasa Świadczeń Rodzinnych Federalnej Agencji Pracy, to prosimy o niewysyłanie dokumentów do Federalnej Agencji w Nürnberg, ponieważ może to spowodować opóźnienia.

Państwa zawiadomienia mogą Państwo przekazywać na formularzu „Zawiadomienie o zmianie“ (Veränderungsmittelung). Formularz otrzymacie Państwo od Państwa Kasy Świadczeń Rodzinnych.

Formularz zawiadomienia o zmianie znajdują Państwo także w Internecie na stronach:

www.familienkasse.de lub www.bzst.de

W szczególności muszą Państwo bezzwłocznie powiadomić Państwa Kasę Świadczeń Rodzinnych, kiedy

- podejmują Państwo pracę w służbie publicznej na okres przewidywalnie dłuższy niż sześć miesięcy,
- inna osoba uprawniona składa wniosek o zasiłek na Państwa dziecko do swojego publiczno-prawnego pracodawcy lub zatrudniającej ją osoby prawnej prawa publicznego,
- Państwo lub inny uprawniony podejmujecie pracę za granicą,
- Państwo lub inny uprawniony jesteście delegowani przez krajowego pracodawcę do pracy w innym państwie,
- Państwo, inny uprawniony lub jedno z Państwa dzieci udajecie się za granicę (z wyjątkiem pobyków urlopowych),
- Państwo lub inna osoba otrzymujecie inne świadczenie na dziecko (np. zagraniczne świadczenia rodzinne, patrz także: punkt 8),
- Państwo rozstajecie się na stałe lub rozwodzicie z Państwa małżonkiem,
- Państwo lub dziecko opuszczacie Państwa dotychczasowe gospodarstwo domowe,
- dziecko jest zgłaszane jako zaginione lub zmarłe,
- liczba Państwa dzieci zmniejsza się z innych powodów,
- zmienia się Państwa adres lub numer Państwa konta bankowego.

Jeżeli otrzymujecie Państwo zasiłek na dziecko, które ukończyło 18-ty rok życia, to musicie Państwo bezzwłocznie powiadomić Państwa Kasę Świadczeń Rodzinnych, kiedy dziecko

- ukończyło już pierwszą edukację zawodową lub pierwsze studia i podejmuje pracę zarobkową (nie dotyczy to dzieci bez miejsca pracy i dzieci niepełnosprawnych),
- zmienia, kończy lub przerywa naukę szkolną lub naukę zawodu lub studia (dotyczy to także przypadków, w których dziecko pozostaje immatrykulowane i przerywa studia na okres urlopu dziekańskiego lub zwalnia się z wykładów/zajęć obowiązkowych),
- podejmuje ochotniczą służbę wojskową,
- dotychczas poszukiwało miejsca pracy lub nie miało miejsca nauki i teraz podejmuje naukę szkolną, naukę zawodu, studia lub
- podejmuje pracę zarobkową,
- jest w ciąży i rozpoczyna się okres ochronny dla niego jako matki.

Jeżeli powiadamiacie Państwo o zmianach Państwa Kasę Świadczeń Rodzinnych za późno lub nie powiadamiacie jej wcale, to muszą Państwo zwrócić zasiłek na dziecko otrzymany bezprawnie jako zwrot podatku. Ponadto musicie Państwo liczyć się z karą grzywny lub ściganiem karnym.

Jeżeli nie mają Państwo pewności, czy zmiana ma wpływ na Państwa prawo do zasiłku na dziecko, to prosimy zapytać o to Państwa Kasę Świadczeń Rodzinnych.

3. Na które dzieci można otrzymywać zasiłek na dziecko?

Zasiłek na dziecko jest wypłacany na dzieci mające w Niemczech miejsce zamieszkania lub stałego pobytu – niezależnie od ich obywatelstwa. To samo dotyczy dzieci mieszkających w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Jako dzieci uwzględnia się:

- dzieci spokrewnione z wnioskodawcą w pierwszym stopniu, w tym także dzieci przysposobione (adoptowane),
- dzieci małżonka (pasierbowie), dzieci zarejestrowanego partnera życiowego i wnuki, które wnioskodawca przyjął do swojego gospodarstwa domowego,
- dzieci rodziców zastępczych, kiedy spełnione są warunki ustawowe. Dotyczy to w szczególności przypadków, w których wnioskodawca związany jest z nimi więzią o charakterze rodzinnym na dłuższy czas i nie przyjął ich do swojego gospodarstwa domowego w celach zarobkowych. Takie dzieci muszą należeć do rodziny wnioskodawcy jak jego własne dzieci; nie może ich już łączyć stosunek opieki i pieczy z ich rodzicami biologicznymi.

W przypadku przyjętego do gospodarstwa domowego rodzeństwa prawo do zasiłku na dziecko przysługuje tylko wtedy, kiedy może ono być uwzględnione jako dzieci rodziców zastępczych.

Dziecko jest dzieckiem przyjętym do gospodarstwa domowego, kiedy mieszka stale we wspólnym mieszkaniu rodzinnym wnioskodawcy i korzysta w nim z zaopatrzenia i opieki. Samo zameldowanie w urzędzie meldunkowym zatem nie wystarcza. Opieka tylko w wymiarze dziennym w ciągu tygodnia lub naprzemienny pobyt u opiekuna i u rodziców nie stanowią przyjęcia do gospodarstwa domowego. Trwającego przyjęcia do gospodarstwa domowego nie przerywa okresowe zakwaterowanie poza tym gospodarstwem w związku z edukacją szkolną lub zawodową lub studiami dziecka.

Do ukończenia 18-go roku życia zasiłek na dziecko wypłaca się na wszystkie dzieci, po tym momencie już tylko pod określonymi warunkami dodatkowymi (por. punkt 4).

Jeżeli zasiłek na sieroty lub nieznaną miejsce pobytu swoich rodziców dzieci nie przysługuje żadnej osobie trzeciej, to te sieroty wzgl. dzieci mogą wnioskować o zasiłek na dziecko z tytułu federalnej ustawy o zasiłku na dziecko dla siebie jak na pierwsze dziecko.

4. Jakie dodatkowe warunki muszą spełniać dzieci, które ukończyły 18-ty rok życia?

4.1 Dzieci w trakcie nauki zawodu

Na dziecko, które ukończyło 18-ty rok życia zasiłek na dziecko może być wypłacany dalej aż do ukończenia **25-go roku życia**, dopóki kształci się ono zawodowo. Należy przez to rozumieć kształcenie przygotowujące do przyszłego zawodu. Formy kształcenia muszą być ukierunkowane na określony cel zawodowy i służyć zdobyciu koniecznych, przydanych lub wymaganych do wykonywania zamierzonego zawodu wiadomości, umiejętności i doświadczeń. Kształceniem zawodowym jest uczęszczanie do szkół ogólnokształcących, nauka zawodu w zakładzie pracy, dalsze kształcenie oraz kształcenie w kolejnym zawodzie. Wypłacanie zasiłku na dziecko kończy się najpóźniej z końcem roku szkolnego wzgl. w przypadku dzieci uczących się zawodu w zakładzie pracy lub studiujących z upływem miesiąca, w którym dziecko zostanie poinformowane oficjalnym pismem o ogólnym wyniku egzaminu końcowego, także kiedy umowa o wykształceniu była zawarta na dłuższy czas lub dziecko po egzaminie końcowym pozostawało jeszcze immatrykulowane w uczelni/wyższej szkole zawodowej.

Jeżeli kształcenie zostanie tylko przejściowo przerwane przez chorobę lub macierzyństwo, to wypłacanie zasiłku na dziecko zasadniczo będzie kontynuowane. Nie dotyczy to jednak okresów przerw na opiekę na dzieckiem po upływie okresów ochronnych dla kobiet w ciąży (np. urlopu wychowawczego (Elternzeit)).

Zasiłek na dziecko jest wypłacany także **w okresie przejściowym (przerwa wymuszona) do czterech miesięcy kalendarzowych** (np. między ukończeniem szkoły i początkiem nauki zawodu lub ochotniczej służby wojskowej w rozumieniu punktu 4.4).

Zasiłek na dziecko, które **ukończyło 25-ty rok życia** i kontynuuje naukę szkolną, naukę zawodu lub studia lub znajduje się w okresie przejściowym, jest wypłacany dalej, jeżeli dziecko

- ➔ odbyło zasadniczą służbę wojskową lub służbę zastępczą,
- ➔ zobowiązało się dobrowolnie do odbycia nie trwającej dłużej niż 3 lata ochotniczej służby wojskowej zamiast zasadniczej służby wojskowej,
- ➔ wykonywało zwalniającą od zasadniczej służby wojskowej lub służby zastępczej działalność w organizacji pomocowej,

i przystąpiło do tej służby lub działalności przed 01.07.2011 r. Ten warunek uwzględnia się maksymalnie na długość okresu ustawowej służby wojskowej lub służby zastępczej.

Przez okres pełnienia wymienionych wyżej służb zasiłek na dziecko przysługuje rodzicom tylko w określonych przypadkach.

4.2 Dzieci bez miejsca pracy

Niezależnie od objaśnionych w punkcie 4.5 warunków uprawniających zasiłek na dziecko jest wypłacany także na dziecko, które ukończyło 18-ty rok życia, do czasu ukończenia przez nie **21-go roku życia**, jeżeli nie pozostaje ono w żadnym stosunku zatrudnienia i jest zgłoszone w Agencji Pracy w kraju lub w państwowej jednostce pośrednictwa pracy w innym państwie Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub Szwajcarii jako osoba poszukująca pracy. Praca w niewielkim wymiarze nie wyklucza prawa do zasiłku na dziecko. Wymiar pracy jest niewielki, kiedy średniomiesięczne przychody brutto nie przekraczają 450 €. Jeżeli poszukujące pracy dziecko przed ukończeniem 21-go roku życia odbyło ustawową zasadniczą służbę wojskową, służbę zastępczą lub inną odpowiednią służbę, to zasiłek na dziecko jest wypłacany dalej po ukończeniu 21-go roku życia przez to dziecko przez okres równy spowodowanemu przez tę służbę opóźnieniu (patrz: punkt 4.1), o ile służba lub działalność została podjęta przed 01.07.2011 r.

4.3 Dzieci bez miejsca nauki

Na dziecko, które ukończyło 18-ty rok życia, zasiłek przysługuje do ukończenia przez nie **25-go roku życia**, jeżeli chce ono podjąć naukę zawodu (w kraju lub za granicą), ale nie może jej rozpocząć lub kontynuować z powodu braku miejsca nauki. Uznanie za dziecko bez miejsca nauki zakłada, że pomimo poważnych starań poszukiwanie miejsca nauki od najwcześniejszego możliwego momentu pozostało do tej pory bezowocne. Własne starania dziecka muszą zostać udowodnione przez przedłożenie odpowiednich dokumentów (np. odmów na aplikacje) lub przynajmniej uwiarygodnione. Brak miejsc nauki jest wystarczająco wykazany wtedy, kiedy dziecko jest prowadzone przez poradnię zawodową Agencji Pracy lub innego podmiotu właściwego dla zasiłku dla bezrobotnych (II) jako osoba ubiegająca się o miejsce nauki lub możliwość kształcenia.

4.4 Dzieci odbywające roczny wolontariat socjalny lub ekologiczny, wolontariat federalny (BFD) lub inny zorganizowany wolontariat

Na dziecko, które ukończyło 18-ty rok życia zasiłek na dziecko może być wypłacany dalej aż do ukończenia przez nie 25-go roku życia, jeżeli odbywa ono roczny wolontariat socjalny (freiwilliges soziales Jahr) lub ekologiczny (freiwilliges ökologisches Jahr) w rozumieniu ustawy o wolontariacie młodzieży. Taki roczny wolontariat może być odbywany także za granicą.

Jeżeli dziecko uczestniczy w programie „Erasmus+“ lub „Jugend in Aktion“ Unii Europejskiej, to może ono być uwzględniane przez okres do 12 miesięcy.

Uwzględniane może być także dziecko odbywające jedną z następujących służb:

- ➔ wolontariat federalny (Bundesfreiwilligendienst),
- ➔ międzynarodowy wolontariat w rozumieniu dyrektywy Federalnego Ministerstwa do spraw Rodzin, Seniorów, Kobiet i Młodzieży,
- ➔ wolontariat w krajach rozwijających się „weltwärts“ w rozumieniu dyrektywy Federalnego Ministerstwa do spraw Współpracy Gospodarczej i Rozwoju,
- ➔ „Wolontariat dla wszystkich pokoleń” („Freiwilligendienst aller Generationen”) w rozumieniu § 2 ust. 1a siódmej księgi kodeksu socjalnego lub
- ➔ inną służbę za granicą w rozumieniu § 5 ustawy o wolontariacie federalnym.

4.5 Ustanie prawa do zasiłku na dziecko po ukończeniu pierwszej edukacji i w przypadku pozbawiającej prawa do zasiłku działalności zarobkowej

W wymienionych w punktach 4.1, 4.3 i 4.4 przypadkach dziecko, które ukończyło pierwszą edukację zawodową lub pierwsze studia, jest uwzględniane tylko pod warunkiem, że nie wykonuje żadnej pozbawiającej prawa do zasiłku działalności zarobkowej. Ten warunek obowiązuje także wtedy, kiedy dziecko ukończyło pierwszą edukację zawodową przed ukończeniem 18-go roku życia.

Za **edukację zawodową** uznaje się te formy kształcenia, które służą zdobywaniu koniecznych umiejętności i wiadomości zawodowych, których posiadanie uprawnia do wykonywania zawodu. Uczęszczanie do szkoły ogólnokształcącej nie jest edukacją zawodową w tym rozumieniu.

Edukacja zawodowa wzgl. studia są **pierwszymi** wtedy, kiedy nie poprzedza ich żadna inna zakończona edukacja zawodowa wzgl. żadne inne ukończone kwalifikujące do wykonywania zawodu studia wyższe.

Zarówno edukacja zawodowa jak i studia muszą odbywać się w zorganizowanym trybie kształcenia i z reguły **kończą się egzaminem** państwowym lub zrównanym z państwowym (w szkołach wyższych). Dowodem zdania kwalifikującego do wykonywania zawodu egzaminu w szkole wyższej jest z reguły odpowiedni stopień akademicki (np. Dyplom, Bachelor).

Kwalifikującym do wykonywania zawodu ukończeniem studiów jest także ukończenie kierunku studiów, po którym uzyskuje się kwalifikacje do aplikacji zawodowej lub przygotowanie zawodowe, jak np. do aplikacji prawniczych. Również uzyskanie stopnia „Bachelor” oznacza kwalifikujące do wykonywania zawodu ukończenie studiów. Kolejny kierunek studiów należy dlatego traktować jako dalsze studia także wtedy, kiedy studia prowadzące do uzyskania stopnia „Master” bazują na studiach prowadzących do uzyskania stopnia „Bachelor”.

W razie zmiany kierunku studiów lub przerwania studiów bez odpowiedniego zakończenia, pierwotnie podjęte wzgl. przerwane studia nie stanowią ukończonej pierwszej edukacji zawodowej.

W przypadku równoległych studiów na kilku kierunkach i ich kończenia w różnych terminach, kierunek studiów, który jest kontynuowany po kwalifikującym do wykonywania zawodu ukończeniu innego kierunku, nie stanowi pierwszych studiów.

Dziecko **prowadzi działalność zarobkową**, kiedy wykonuje pracę ukierunkowaną na uzyskiwanie przychodów i wymagającą zaangażowania jego osobistej siły roboczej. Działalnością zarobkową są zatem oprócz pracy najemnej w charakterze pracobiorcy także praca w rolnictwie i leśnictwie, działalność gospodarcza i praca na własny rachunek. Nie jest nią jednak zarządzanie własnym majątkiem.

Działalność zarobkowa **pozbawia prawa** do zasiłku na dziecko, kiedy regularny tygodniowy czas pracy przekracza 20 godzin.

Nie pozbawia prawa do zasiłku na dziecko działalność zarobkowa,

- ➔ która jest wykonywana w ramach stosunku pracy w okresie nauki zawodu, przy czym forma kształcenia musi być przedmiotem tego stosunku.
- ➔ która ma niewielki wymiar w rozumieniu §§ 8 i 8a czwartej księgi kodeksu socjalnego. Dla oceny, czy stosunek zatrudnienia ma wymiar niewielki, zasadniczo miarodajna jest klasyfikacja pracodawcy.
- ➔ kiedy łączny regularny tygodniowy czas pracy nie przekracza 20 godzin. Podstawę stanowi przy tym zawsze czas pracy uzgodniony w umowie. Tylko przejściowe (tzn. na maks. dwa miesiące) wydłużenie czasu pracy jest bez znaczenia, jeżeli w łącznym uwzględnianym okresie w roku kalendarzowym przeciętny czas pracy nie przekracza 20 godzin.

Przykład:

Po maturze i ukończonej nauce zawodu dziecko studiuje od października 2014 r. Od 01.04.2015 r. dziecko obok studiów pracuje zarobkowo w wymiarze 20 godz. tygodniowo. W czasie wakacji dziecko pracuje od 01.08.2015 r. do wypowiedzenia na 30.09.2015 r. na pełny etat 40 godz. tygodniowo. Od 01.10.2015 r. tygodniowy czas pracy w ramach innego stosunku zatrudnienia wynosi już tylko 15 godz.

Ze względu na studia prawo do zasiłku na dziecko zasadniczo przysługuje w całym roku 2015. Ponieważ jednak wcześniej dziecko ukończyło pierwszą edukację zawodową, może ono być uwzględnione tylko pod warunkiem, że wykonywana działalność zarobkowa nie pozbawia prawa do zasiłku na dziecko. Wydłużenie czasu pracy trwa tylko dwa miesiące i dlatego jest tylko przejściowe.

Z powyższego wynikają następujące tygodniowe czasy pracy:

01.04. – 31.07.2015 r. (16 tygodni): 20 godzin tygodniowo
01.08. – 30.09.2015 r. (8 tygodni): 40 godzin tygodniowo
01.10. – 31.12.2015 r. (12 tygodni): 15 godzin tygodniowo

Przeciętny tygodniowy czas pracy wynosi zatem 15,77 godzin.

Obliczenie: $[(16 \text{ tygodni} \times 20 \text{ godzin}) + (8 \text{ tygodni} \times 40 \text{ godzin}) + (12 \text{ tygodni} \times 15 \text{ godzin})] : 52 \text{ tygodnie} = 15,77 \text{ godzin}$

Przeciętny tygodniowy czas pracy w uwzględnianym okresie jest zatem krótszy od 20 godzin. Dlatego działalność zarobkowa dziecka nie pozbawia prawa do zasiłku na dziecko i to dziecko może być uwzględnione w całym roku kalendarzowym 2015.

Jeżeli tylko przejściowe wydłużenie czasu pracy prowadzi do tego, że średni tygodniowy czas pracy łącznie przekracza 20 godzin, to tylko okres przejściowego wydłużenia czasu pracy pozbawia prawa do zasiłku na dziecko, a nie cały okres działalności zarobkowej, czyli prawo do zasiłku na dziecko nie przysługiwało tylko w okresie pracy w zwiększonym wymiarze czasu.

I modyfikacja przykładu:

Dziecko już od 01.01.2015 r. obok studiów pracuje zarobkowo w wymiarze 20 godzin tygodniowo. W czasie wakacji dziecko pracuje od 01.08. do 30.09.2015 r. na pełny etat 40 godzin tygodniowo. Od 01.10.2015 r. tygodniowy czas pracy wynosi ponownie 20 godzin.

Z powyższego wynikają następujące tygodniowe czasy pracy:

01.01. – 31.07.2015 r. (29 tygodni): 20 godzin tygodniowo
01.08. – 30.09.2015 r. (8 tygodni): 40 godzin tygodniowo
01.10. – 31.12.2015 r. (12 tygodni): 20 godzin tygodniowo

Przeciętny tygodniowy czas pracy wynosi zatem 21,92 godzin.

Obliczenie: $[(29 \text{ tygodni} \times 20 \text{ godzin}) + (8 \text{ tygodni} \times 40 \text{ godzin}) + (12 \text{ tygodni} \times 20 \text{ godzin})] : 52 \text{ tygodnie} = 21,92 \text{ godzin}$

Przeciętny tygodniowy czas pracy przekracza 20 godzin. Dlatego w okresie wydłużenia czasu pracy w sierpniu i wrześniu prawo do zasiłku na dziecko nie przysługuje. Prawo do zasiłku na dziecko w pozostałych miesiącach kalendarzowych przysługuje jednak, ponieważ w tych miesiącach pozbawiająca prawa do zasiłku na dziecko granica średniego tygodniowego czasu pracy (20 godzin) nie została przekroczona.

Jeżeli okres pracy w zwiększonym wymiarze czasu przekracza dwa miesiące, to takie wydłużenie czasu pracy nie jest przejściowe i w tym okresie prawo do zasiłku na dziecko nie przysługuje.

II modyfikacja przykładu:

Czas pracy wydłuża się już od lipca do 40 godzin tygodniowo. Okres pracy pełnoetatowej trwa zatem od 01.07. do 30.09.2015 r.

Długość okresu pracy pełnoetatowej pozbawia prawa do zasiłku na dziecko, ponieważ przekracza dwa miesiące. Dlatego w lipcu, sierpniu i wrześniu zasiłek na dziecko nie przysługuje. Jednak w pozostałych miesiącach prawo do zasiłku na dziecko jest zachowane.

4.6 Dzieci niepełnosprawne

Niezależnie od objaśnionych w punkcie 4.5 warunków prawa do zasiłku na dziecko jest on wypłacany na dziecko, które ukończyło 18-ty rok życia, jeżeli z powodu niepełnosprawności fizycznej, umysłowej lub psychicznej nie jest ono w stanie utrzymywać się samodzielnie. Jest tak wtedy, kiedy dziecko nie może zaspokajać swoich niezbędnych potrzeb życiowych ze swoich własnych środków. Niepełnosprawność dziecka musi zaistnieć, zanim ukończy ono 25-ty rok życia.

Na niezbędne potrzeby życiowe składają się ogólne potrzeby o wartości 8.472 € w roku kalendarzowym i uwarunkowane niepełnosprawnością zapotrzebowanie dodatkowe (m.in. koszty pobytu w domu opieki, koszty pielęgnacji w wysokości wypłacanego zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia określone w dwunastej księdze kodeksu socjalnego, ew. ryczałt dla niepełnosprawnych). Niezbędnym potrzebom życiowym dziecka należy przeciwstawić jego własne środki.

Własne środki dziecka składają się z będącego do jego dyspozycji dochodu netto i świadczeń od osób trzecich. Przy ustalaniu będącego do dyspozycji dziecka dochodu netto należy uwzględnić:

- wszystkie podlegające opodatkowaniu przychody w rozumieniu § 2 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym, w szczególność przychody z pracy samodzielnej i pracy niesamodzielnej oraz przychody z majątku kapitałowego.

Przychodami są podlegające opodatkowaniu wpływy z potrąceniem kosztów uzyskania przychodów wzgl. kosztów działalności gospodarczej.

- wszystkie zwolnione z opodatkowania przychody, jak np. świadczenia określone w trzeciej i dwunastej księdze kodeksu cywilnego i w ustawie o zasiłku dla rodziców (Elterngeld) i urlopie wychowawczym (Elternzeit), świadczenia z tytułu ubezpieczenia pielęgnacyjnego (Pflegegeld), zasiłek integracyjny przy stacjonarnym lub półstacjonarnym pobycie poza domem rodziców, dofinansowanie kosztów przejazdów od osób/instytucji trzecich.

Od sumy zwolnionych z opodatkowania przychodów należy odjąć ryczałt kosztowy w wysokości 180 € na rok kalendarzowy. Zamiast tego ryczałtu można odejmować także wyższe nakłady, jeżeli są one związane ze zwolnionymi z opodatkowania przychodami, np. koszty procesu.

- przychody kapitałowe w rozumieniu § 32d ust. 1 ustawy o podatku dochodowym bez potrącania ryczałtu zwolnionego z opodatkowania dla inwestorów kapitałowych (Sparer-Pauschbetrag) wg § 20 ust. 9 ustawy o podatku dochodowym.
- zwroty podatków od dochodu (np. podatku dochodowego, podatku kościelnego, dodatku solidarnościowego).

Odliczyć należy

- faktycznie zapłacone podatki (zaliczki, dopłaty i odpisy podatkowe) i
- niemożliwe do uniknięcia koszty ubezpieczenia zdrowotnego i pielęgnacyjnego (składki na podstawowe ubezpieczenie zdrowotne i pielęgnacyjne, ustawowe składki na ubezpieczenie społeczne pracobiorcy oraz dopłaty określone w piątej księdze kodeksu socjalnego).

Jeżeli własne środki finansowe dziecka nie przekraczają podstawowej kwoty wolnej w wysokości 8.472 € w roku kalendarzowym, to Kasa Świadczeń Rodzinnych zakłada, że dziecko nie może utrzymywać się samo. W innym wypadku Kasa Świadczeń Rodzinnych musi sprawdzić dokładniej: prawo do zasiłku na dziecko przysługuje tylko wtedy, kiedy konieczne potrzeby życiowe dziecka przekraczają jego własne środki.

Majątek dzieci niepełnosprawnych nie ma wpływu na prawo do zasiłku na dziecko.

Zasiłek na dziecko niepełnosprawne, które **ukończyło 25-ty rok życia, jest wypłacany bez ograniczenia wiekowego.**

5. Jaka jest wysokość zasiłku na dziecko?

Zasiłek na dziecko jest wypłacany co miesiąc w następującej wysokości:

2015

- ➔ na pierwsze i drugie dziecko po 188 €
- ➔ na trzecie dziecko 194 €
- ➔ na każde kolejne dziecko 219 €

2016

- ➔ na pierwsze i drugie dziecko po 190 €
- ➔ na trzecie dziecko 196 €
- ➔ na każde kolejne dziecko 221 €

To, które dziecko uprawnionego jest pierwszym, drugim, trzecim lub kolejnym dzieckiem, zależy od kolejności urodzin. Najstarsze dziecko jest zawsze dzieckiem pierwszym. Przy ustalaniu kolejności dzieci liczą się także te dzieci (Zählkinder), na które uprawniony nie może otrzymać zasiłku na dziecko, ponieważ przysługuje on w pierwszej kolejności drugiemu z rodziców (szczegółowe informacje – patrz: punkt 6). Dzieci, na które zasiłek na dziecko już nie przysługuje, nie są uwzględniane przy ustalaniu kolejności dzieci.

Przykład:

Uprawniony otrzymuje co miesiąc zasiłki na czworo swoich dzieci ($2 \times 188 \text{ €} + 1 \times 194 \text{ €} + 1 \times 219 \text{ €}$) = 789 €. Kiedy prawo do zasiłku na najstarsze dziecko ustaje, troje młodszego rodzeństwa zajmuje miejsca pierwszego, drugiego i trzeciego dziecka. Od tej pory wypłaca się na nie co miesiąc ($2 \times 188 \text{ €} + 1 \times 194 \text{ €}$) = 570 €. Wyłączenie najstarszego dziecka powoduje zatem zmniejszenie miesięcznego zasiłku na dzieci o 219 €.

6. Które dzieci i jak dzieci są liczone?

Dziecko, na które wypłacany jest zasiłek uprawnionemu w pierwszej kolejności, może być pomimo tego uwzględniane jako dziecko liczone (Zählkind) uprawnionego w dalszej kolejności. Jeżeli oprócz starszego dziecka liczonego jest jeszcze co najmniej dwoje młodszych dzieci, na które zasiłek jest wypłacany, to to dziecko liczone przesuwają dwoje młodszych dzieci w kolejności na miejsca drugie i trzecie, w związku z czym na najmłodsze dziecko zamiast 188 € wypłacany jest wyższy zasiłek na trzecie dziecko w wysokości 194 €.

Przykład:

Małżeństwo ma dwoje wspólnych dzieci. Starsze własne dziecko męża mieszka u biologicznej matki, która jako uprawniona w pierwszej kolejności otrzymuje zasiłek na to dziecko. Jeśli chodzi o prawa żony do zasiłków na dzieci, liczy się tylko dwoje wspólnych dzieci jako dziecko pierwsze i dziecko drugie. Mogłaby ona otrzymywać zasiłek na dzieci w wysokości $2 \times 188 \text{ €} = 376 \text{ €}$ miesięcznie. Jeśli chodzi o prawa męża do zasiłków na dzieci, jego własne dziecko liczy się jako pierwsze dziecko, dwoje wspólnych młodszych dzieci liczy się jako dziecko drugie i dziecko trzecie. Jako uprawniony w pierwszej kolejności może on otrzymywać na wspólne dzieci ($1 \times 188 \text{ €} + 1 \times 194 \text{ €}$) = 382 € miesięcznie, czyli o 6 € więcej niż jego żona. Dlatego korzystnym jest, aby małżeństwo uzgodniło, że uprawnionym do otrzymywania zasiłków na dzieci jest mąż.

7. Kto otrzymuje zasiłek na dziecko, kiedy prawo do zasiłku na dziecko przysługuje większej liczbie osób?

Zasiłek na jedno i to samo dziecko otrzymywać może zawsze tylko jedna osoba. Jest on wypłacany temu rodzicowi, który przyjął dziecko do swojego gospodarstwa domowego. Jeżeli dziecko nie mieszka w gospodarstwie domowym jednego z rodziców, to zasiłek na dziecko otrzymuje ten rodzic, który na bieżąco płaci na utrzymanie dziecka (wyższą) kwotę w gotówce; inne świadczenia na utrzymanie nie są rozpatrywane. Jeżeli żadne z rodziców nie płaci na utrzymanie dziecka lub oboje płacą tyle samo, to rodzice mogą między sobą uzgodnić, które z nich ma otrzymywać zasiłek na dziecko. Rodzice, którzy nie mieszkają stale oddzielnie, mogą między sobą ustalić w drodze **uzgodnienia uprawnienia**, które z nich ma otrzymywać zasiłek na ich mieszkające we wspólnym gospodarstwie domowym dzieci. Dzięki temu rodzice mają możliwość uzgodnienia, że do otrzymywania zasiłku na dziecko uprawnione jest to z nich, które ewentualnie będzie otrzymywać

wyższy zasiłek na dziecko. To samo dotyczy rodziców biologicznych i niebiologicznych, np. kiedy dziecko mieszka we wspólnym gospodarstwie domowym matki i ojczyrna lub zarejestrowanego partnera życiowego. Tę możliwość mogą wykorzystać także rodzice zastępczy wzgl. dziadkowie, którzy nie mieszkają stale oddzielnie. Uzgodnienie uprawnienia może nastąpić przez złożenie oświadczenia przewidzianego w tym celu na końcu formularza wniosku. Wystarczy wtedy, że oświadczenie podpisze drugi rodzic. Uzgodnienie uprawnienia pozostaje skuteczne do odwołania. Odwołanie jest możliwe w każdym czasie, ale tylko w odniesieniu do przyszłości.

Jeżeli z powodu braku zgody uzgodnienie uprawnienia nie może dojść do skutku, uprawnionego do zasiłku na dziecko w pierwszej kolejności musi ustalić sąd rejonowy (Amtsgericht) jako sąd rodzinny. Wniosek może złożyć ten, kto ma uprawniony interes w wypłacaniu zasiłku na dziecko.

Jeżeli dziecko mieszka we wspólnym gospodarstwie domowym jednego z rodziców i dziadków, to zasiłek na dziecko przysługuje w pierwszej kolejności rodzicowi. Może on jednak zrezygnować ze swojego pierwszeństwa na rzecz jednego z dziadków. Swoją rezygnację musi on zgłosić pisemnie do Kasy Świadczeń Rodzinnych. Z takiej rezygnacji wyniknąć może wyższa kwota zasiłku na dziecko dla jednego z dziadków, kiedy np. przysługuje mu jeszcze zasiłek na dziecko na samego rodzica lub dalsze własne dzieci.

Przykład:

Rozwiedziona matka z trojgiem dzieci (7, 5 i 3 lata) wraca do gospodarstwa domowego swojego ojca, dziadka dzieci. W tym gospodarstwie domowym mieszka jeszcze także jej 17-letni brat. Jej ojciec może otrzymywać zasiłek na dziecko na jej brata. Natomiast dzieci matki mogą być uwzględnione jako wnuki w zakresie uprawnienia do zasiłku jej ojca, dziadka.

Jeżeli matka nie zrezygnuje z pierwszeństwa na rzecz swojego ojca (dziadka), to przysługuje jej będzie zasiłek na jej troje dzieci w wysokości $(2 \times 188 \text{ €}) + (1 \times 194 \text{ €}) = 570 \text{ €}$, a dziadkowi zasiłek na jej brata w wysokości 188 €. Cała rodzina otrzymywać będzie łącznie zasiłki na dzieci w wysokości 758 € miesięcznie.

Jeżeli natomiast matka zrezygnuje ze swojego pierwszeństwa przekazując uprawnienie do zasiłku na jej troje dzieci ich dziadkowi, to będzie on otrzymywał na jej brata 188 € i na troje wnuków $(1 \times 188 \text{ €}) + (1 \times 194 \text{ €}) + (1 \times 219 \text{ €}) = 601 \text{ €}$. Rezygnacja matki z pierwszeństwa spowoduje podwyższenie sumy zasiłków na dzieci dla całej rodziny o 31 € do kwoty 789 €.

8. Jakie świadczenia wykluczają wypłacanie zasiłku na dziecko w całości lub częściowo?

Zasiłek na dziecko nie przysługuje, kiedy w odniesieniu do dziecka przysługuje prawo do:

- ➔ dodatku na dziecko z tytułu ustawowego ubezpieczenia wypadkowego,
- ➔ dopłaty na dziecko z tytułu ustawowego ubezpieczenia rentowego/emerytalnego,
- ➔ świadczeń na dzieci wypłacanych za granicą, porównywalnych z zasiłkiem na dziecko, dodatkiem na dziecko wzgl. dopłatą na dziecko,
- ➔ porównywalnych z zasiłkiem na dziecko świadczeń dla dzieci z instytucji między- lub ponadpaństwowej.

Prawo do zasiłku na dziecko jest wykluczone, kiedy uprawnionemu lub innej osobie w odniesieniu do dziecka przysługuje jedno z wyżej wymienionych świadczeń. Dziecko może jednak w takich przypadkach być wliczane do liczby dzieci jako dziecko liczone (Zählkind), kiedy wypłacany jest zasiłek na młodsze dzieci i w ten sposób powodować podwyższenie prawa do zasiłku na dziecko (por. punkt 6).

Jeżeli dopłata na dziecko wzgl. dodatek na dziecko do renty/emerytury jest niższa/niższy od zasiłku na dziecko, to kwota różnicy jest wypłacana jako częściowy zasiłek na dziecko.

Zagraniczne świadczenia dotyczące dzieci wykluczają prawo do zasiłku na dziecko także wtedy, kiedy są one niższe od niemieckiego zasiłku na dziecko. Nie dotyczy to jednak świadczeń rodzinnych przyznanych w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub w Szwajcarii. W takich przypadkach przysługuje jednak prawo do kwoty różnicy jako częściowego zasiłku na dziecko.

9. Kiedy prawo do zasiłku na dziecko zaczyna i kiedy przestaje przysługiwać?

Prawo do zasiłku na dziecko przysługuje zasadniczo w każdym miesiącu, w którym w co najmniej jednym dniu warunki kwalifikujące do zasiłku były spełnione. Przedawnia się ono po czterech latach od powstania.

Wypłacanie zasiłku na dziecko kończy się najpierw z upływem miesiąca, w którym dziecko ukończyło 18-ty rok życia. Jeżeli 18-te urodziny dziecka przypadają na pierwszy dzień miesiąca, to prawo do zasiłku na dziecko przestaje przysługiwać już w miesiącu poprzedzającym te urodziny. Kontynuowanie wypłacania zasiłku jest możliwe tylko wtedy, kiedy dziecko np. uczęszcza do szkoły, uczy się zawodu lub studiuje (patrz także: punkt 4), co zostanie wykazane Kasie Świadczeń Rodzinnych, i złożony zostanie ponowny wniosek o zasiłek na dziecko.

Zasiłek na dziecko może być zasadniczo wypłacany najdłużej do ukończenia 25-go roku życia przez dziecko.

10. Co musicie Państwo zrobić, aby uzyskać zasiłek na dziecko?

Wniosek o zasiłek na dziecko należy złożyć na piśmie. Wniosek o zasiłek na dziecko musi być podpisany. Wniosek ustny (np. przez telefon) nie jest możliwy. Wniosek może zostać złożony także przez pełnomocnika (np. doradcę podatkowego).

Wniosek musicie Państwo złożyć we właściwej dla Państwa Kasie Świadczeń Rodzinnych. Jest to w pierwszej kolejności Kasa Świadczeń Rodzinnych, w której okręgu Państwo mieszkacie lub macie miejsce stałego pobytu.

Kasą Świadczeń Rodzinnych właściwą dla **pracowników służb publicznych** (öffentlicher Dienst) i **osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe** jest z reguły kasa zajmująca się ustalaniem poborów/świadczeń u danego pracodawcy publiczno-prawnego wzgl. pracodawcy urzędników.

Wnioski należy składać na formularzach, które mogą Państwo otrzymać od Kasy Świadczeń Rodzinnych. Formularze Kas Świadczeń Rodzinnych można także pobrać jako dokumenty ze stron internetowych www.familienkasse.de lub www.bzst.de, wypełnić komputerowo i wydrukować.

Ponadto na stronie internetowej <https://formular.arbeitsagentur.de> jest do Państwa dyspozycji usługa on-line, która umożliwi wypełnienie formularza wniosku i bezpośrednie wysłanie go w formie zaszyfrowanego dokumentu do Kasy Świadczeń Rodzinnych.

Pracowników służb publicznych prosimy o zwracanie się do właściwej dla nich Kasy Świadczeń Rodzinnych.

Kompletnie wypełniony i podpisany wniosek należy przesać do właściwej Kasy Świadczeń Rodzinnych pocztą. Można go także doręczyć osobiście lub zlecić jego doręczenie pełnomocnikowi.

Oprócz uprawnionego wniosek złożyć może osoba mająca uprawniony interes w uzyskaniu zasiłku na dziecko, np. zapewniająca dziecku utrzymanie zamiast rodziców. Samo dziecko także może złożyć taki wniosek, jednak dopiero po ukończeniu 18-go roku życia i pod warunkiem posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych.

11. Jakie dokumenty muszą Państwo przedłożyć?

Określone dane z wniosku musicie Państwo potwierdzić dokumentami lub zaświadczeniami, które na życzenie zostaną Państwu zwrócone. Kopie muszą być w stanie bez zarzutu i nie mogą budzić wątpliwości co do ich zgodności z oryginałem.

Przy wniosku w związku z urodzinami dziecka konieczne jest załączenie 'Zaświadczenia o urodzinach do celów zasiłku na dziecko' (Geburtsbescheinigung für Kindergeld) lub 'Aktu urodzenia do wniosku o zasiłek na dziecko' (Geburtsurkunde für die Beantragung von Kindergeld) w oryginale lub aktu urodzenia bez określonego przeznaczenia. Te załączniki są wystarczające, jeżeli nie występuje wątpliwość, czy dziecko zostało przyjęte do gospodarstwa domowego rodziców. Później pozostawanie dziecka przy życiu i jego przynależność do gospodarstwa domowego uprawnionego potwierdza się pisemnym oświadczeniem.

Wskazówka

Kasy Świadczeń Rodzinnych Federalnej Agencji Pracy i niektóre Kasy Świadczeń Rodzinnych służb publicznych prowadzą swoją dokumentację w formie elektronicznej. Prosimy pamiętać o tym, że złożone przez Państwa dokumenty papierowe zostaną zniszczone po krótkim czasie od przetworzenia ich na formę elektroniczną. Dlatego w miarę możliwości należy do wniosku załączać kopie wymaganych dokumentów. Jednak 'Zaświadczenie o urodzinach do celów zasiłku na dziecko' wzgl. 'Akt urodzenia do wniosku o zasiłek na dziecko' należy zawsze załączać w oryginale.

W przypadku wniosków dotyczących **dzieci, które ukończyły 18-ty rok życia** konieczne są następujące dokumenty:

- ➔ Do wniosków dotyczących **dzieci uczęszczających do szkoły, uczących się zawodu lub studiujących** należy załączyć zaświadczenie ze szkoły lub uczelni.

Kontynuowanie studiów należy potwierdzać co rok, najpóźniej w październiku. Jeżeli z zaświadczenia o immatrykulacji wynika, że dziecko studiowało także w poprzednim semestrze (na co wskazuje liczba semestrów kierunkowych), to oddzielny dowód dla tego semestru nie jest konieczny.

- ➔ Przy wnioskach dotyczących **dzieci uczących się zawodu w zakładzie pracy** należy wykazać rodzaj i czas trwania nauki.
- ➔ Przy wnioskach dotyczących dzieci, które ukończyły pierwszą edukację (por. punkt 4.5) wymagane są specjalne dane i dokumenty. Nie dotyczy to dzieci bez miejsca pracy i dzieci niepełnosprawnych.

Przy wnioskach dotyczących **dzieci w trakcie nauki, które ukończyły 25-ty rok życia** (por. punkt 4.1), należy potwierdzić okres odbytej ustawowej służby wojskowej lub służby zastępczej zaświadczeniem o czasie służby.

Także dzień, w którym kończy się nauka, należy udokumentować za względu na ustanie prawa do zasiłku na dziecko. W tym celu należy przedłożyć zaświadczenie z zakładu kształcącego lub w przypadku nauki szkolnej świadectwo egzaminacyjne. Zawarte w nim opinie i oceny mogą Państwo uczynić nieczytelnymi.

- ➔ Przy wnioskach dotyczących **dzieci bez miejsca pracy lub miejsca nauki** (por. punkt 4.2 i 4.3) wymagane są specjalne dane i dokumenty.
- ➔ Przy wnioskach dotyczących **dzieci odbywających roczny wolontariat socjalny lub ekologiczny, wolontariat europejski, wolontariat federalny lub inny zorganizowany wolontariat** musicie Państwo ten wolontariat potwierdzić przez przedłożenie zawartego z odpowiednim podmiotem porozumienia, a po zakończeniu wolontariatu przez przedłożenie wystawianego przez odpowiedni podmiot zaświadczenia.
- ➔ Do wniosków dotyczących **dzieci niepełnosprawnych** muszą Państwo załączyć urzędowe zaświadczenie o niepełnosprawności. Zasadniczo wystarcza dowód ciężkiej niepełnosprawności (Schwerbehindertenausweis), decyzja Urzędu Opieki (Versorgungsamt) stwierdzająca niepełnosprawność lub decyzja rentowa. Niepełnosprawność mogą Państwo także udowodnić zaświadczeniem lub opinią lekarza prowadzącego. Z zaświadczenia wzgl. opinii musi wynikać:
  - występowanie niepełnosprawności,
  - początek niepełnosprawności, jeżeli dziecko ukończyło 25-ty rok życia i
  - wpływ niepełnosprawności na zdolność dziecka do zarobkowania.

Ponadto należy wykazać własne środki finansowe dziecka niepełnosprawnego (por. punkt 4.6).

Jeżeli w konkretnym przypadku potrzebne będą dalsze informacje, to Kasa Świadczeń Rodzinnych skontaktuje się z Państwem.

12. W jaki sposób zasiłek na dziecko będzie Państwu wypłacany?

12.1 Wypłata przez Kasy Świadczeń Rodzinnych Federalnej Agencji Pracy

Comiesięczne wypłaty zasiłku na dziecko przez Kasę Świadczeń Rodzinnych dokonywane są zgodnie z numerem zasiłku. Termin wypłaty określa ostatnia cyfra (cyfra końcowa) w numerze zasiłku. Przykłady: Zasiłek o numerze 115FK154720 (cyfra końcowa 0) jest wypłacany na początku miesiąca, zasiłek o numerze 735FK124619 (cyfra końcowa 9) jest wypłacany na końcu miesiąca. Zasiłek na dziecko jest wypłacany bezgotówkowo przelewem na podane przez uprawnionego konto bankowe.

Aktualne informacje o miesięcznej wypłatach zasiłku na dziecko (terminy przelewów) znajdują Państwo na stronie internetowej:

www.familienkasse.de

lub uzyskają telefonicznie pod numerem:

0800 4 5555 33 (połączenie bezpłatne).

12.2 Wypłaty dla pracowników służb publicznych

Pracownicy służb publicznych i otrzymujący świadczenia emerytalno-rentowe otrzymują zasiłek na dziecko z reguły z Kasy Świadczeń Rodzinnych ich pracodawcy co miesiąc.

Wyjątki:

Jeżeli uprawniony jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub Algierii, Bośni i Hercegowiny, Czarnogóry, Kosowa, Maroka, Serbii, Szwajcarii, Tunezji lub Turcji, to właściwą dla ustalenia i wypłat zasiłku na dziecko jest Kasa Świadczeń Rodzinnych Federalnej Agencji Pracy. Ta Kasa jest właściwa m.in. także wtedy, kiedy tylko uprawniony w dalszej kolejności (np. małżonek uprawnionego lub drugi rodzic dziecka) jest obywatelem jednego z ww. państw, a jego pracodawca ma siedzibę w jednym z tych państw lub pobiera z tego państwa pieniężne świadczenie zamienne (z ubezpieczenia społecznego).

13. Kiedy zasiłek na dziecko jest wypłacany dla innej osoby lub instytucji?

Jeżeli uprawniony nie utrzymuje swojego dziecka, to Kasa Świadczeń Rodzinnych może przysługujący na to dziecko zasiłek na żądanie wypłacać tej osobie lub instytucji (z pominięciem uprawnionego), która faktycznie utrzymuje dziecko. Zasiłek na dziecko może też być wypłacany samemu dziecku, kiedy jest ono pełnoletnie i samo się utrzymuje.

Zasiłek na dziecko może być wypłacany z pominięciem uprawnionego także wtedy, kiedy uprawniony świadczy na utrzymanie dziecka tylko w wysokości niższej od wysokości przypadającego w udziale zasiłku na dziecko lub nie świadczy wcale na utrzymanie dziecka. Zanim Kasa Świadczeń Rodzinnych zadecyduje o wypłacie z pominięciem uprawnionego, uprawniony otrzyma możliwość wypowiedzenia się w sprawie istotnych faktów.

Organy, które udzieliły uprawnionemu lub dziecku świadczeń bez zaliczania zasiłku na dziecko (w szczególności urzędy socjalne i urzędy ds. młodzieży) mogą żądać wypłaty przypadającego w udziale zasiłku na dziecko pod określonymi warunkami.

14. Kiedy można scedować lub zająć zasiłek na dziecko?

Zasiłek na dziecko może zostać scedowany przez Państwa na osobę trzecią lub zajęty u Państwa tylko ze względu na ustawowe roszczenia alimentacyjne dziecka. Cesje i zajęcia z innych powodów są niedopuszczalne.

Ochrona konta przed egzekucją przewiduje, że dłużnicy dla wyczerpania największej możliwej skuteczności ochrony muszą m.in. udowodnić, które świadczenia socjalne wpływają na jego konto. Kasy Świadczeń Rodzinnych wystawiają na życzenie uprawnionego zaświadczenie o pobieraniu zasiłku na dziecko, które można przedłożyć w banku.

15. Jak dowiedzą się Państwo o decyzji Państwa Kasy Świadczeń Rodzinnych?

Kasa Świadczeń Rodzinnych poinformuje Państwa o rozstrzygnięciu w sprawie prawa do zasiłku na dziecko w formie pisemnej decyzji.

Jeżeli właściwą dla wypłaty zasiłku na dziecko jest Kasa Świadczeń Rodzinnych Federalnej Agencji Pracy, mogą Państwo dodatkowo odczytać z wyciągu z Państwa konta wysokość przelanej kwoty i numer Państwa zasiłku na dziecko oraz z reguły okres, na który kwota jest przeznaczona. Jeżeli właściwą dla wypłaty zasiłku na dziecko jest Kasa Świadczeń Rodzinnych służb publicznych, to mogą Państwo odczytać wysokość zasiłku na dziecko i okres, którego on dotyczy, z zaświadczenia o poborach, jeżeli zasiłek na dziecko jest wypłacany razem z wynagrodzeniem wzgl. pensją.

Jeżeli zasiłek na dziecko nie przysługuje Państwu lub muszą Państwo zwrócić już wypłacony zasiłek, to Kasa Świadczeń Rodzinnych poinformuje Państwa o tym również pisemną decyzją.

16. Co mogą Państwo zrobić przeciwko decyzji?

Jeżeli nie zgadzacie się Państwo z decyzją Państwa Kasy Świadczeń Rodzinnych, to mogą Państwo wnieść odwołanie przeciwko decyzji. Odwołanie zostanie ponownie rozpatrzone przez Państwa Kasę Świadczeń Rodzinnych. Odwołanie musi zostać wniesione terminowo, tzn. w ciągu jednego miesiąca od podania decyzji do wiadomości, na piśmie do Kasy Świadczeń Rodzinnych. Mogą Państwo także złożyć je tam osobiście do protokołu. Postępowanie odwoławcze jest nieodpłatne. Jeżeli Państwa odwołanie nie zostanie uznane lub zostanie uznane tylko częściowo, to otrzymają Państwo decyzję w sprawie odwołania. Tę decyzję mogą Państwo zaskarżyć do właściwego sądu finansowego; pozew podlega **opłacie sądowej**. Pozew musi zostać wniesiony **terminowo w ciągu jednego miesiąca** od podania decyzji w sprawie odwołania do wiadomości.

17. Kiedy muszą Państwo zwrócić zasiłek na dziecko?

Jeżeli otrzymali Państwo zasiłek na dziecko bezprawnie, to muszą Państwo go zwrócić niezależnie od kwestii winy. Dotyczy to także sytuacji, w której Kasa Świadczeń Rodzinnych z Państwa inicjatywy przelała zasiłek na dziecko nie na Państwa konto, lecz na konto osoby trzeciej. Ponieważ jako posiadacz prawa do zasiłku na dziecko pozostają Państwo dłużnikiem z tytułu roszczenia zwrotu. W sprawie zwrotu zasiłku otrzymają Państwo decyzję Kasy Świadczeń Rodzinnych. Podlegającą zwrotowi kwotę należy zwrócić natychmiast i jedną ratą.

Jeżeli zasiłek na dziecko przysługuje Państwu w dalszym ciągu, to bezprawnie otrzymany zasiłek na dziecko może zostać rozliczony z przysługującym Państwu bieżącym zasiłkiem na dziecko lub kwotą dopłaty do wysokości jej połowy.

Wniesienie odwołania przeciwko decyzji w sprawie zwrotu nie odracza Państwa zobowiązania do natychmiastowego zwrotu pełnej kwoty. Pomimo postępowania odwoławczego muszą Państwo zasadniczo najpierw przelać kwotę zwrotu.

18. Kiedy Państwa zasiłek na dziecko będzie kontrolowany?

Kasa Świadczeń Rodzinnych w okresie pobierania zasiłku na dziecko w określonych odstępach czasu sprawdza, czy warunki Państwa prawa do zasiłku na dziecko jeszcze są spełnione i czy zasiłek na dziecko jest wypłacany we właściwej wysokości. Sprawdzeniu podlega np., czy

- ➔ przebywacie Państwo w dalszym ciągu w Niemczech i czy dzieci mieszkają w Państwa gospodarstwie domowym,
- ➔ dzieci kontynuują naukę szkolną, naukę zawodu lub studia.

Przynależność dzieci do gospodarstwa domowego Kasa Świadczeń Rodzinnych sprawdza regularnie (częściowo w uzgodnieniu z organami meldunkowymi). Jeżeli do kontroli prawa do zasiłku na dziecko potrzebne jest Państwa współdziałanie, to w odpowiednim czasie otrzymają Państwo **kwestionariusz** lub zastaną Państwo w **pisemnym wezwaniu** poinformowani, jakie dane wzgl. jakie dowody są wymagane. Jeśli konieczne będzie zaświadczenie z innej jednostki, to najczęściej załączony będzie odpowiedni formularz. Kwestionariusz należy wypełnić starannie i kompletnie. Żądane dokumenty należy załączyć do kwestionariusza. Aby uniknąć przerwy w płatnościach, powinni Państwo przedłożyć dokumenty Państwa Kasie Świadczeń Rodzinnych w miarę możliwości w ciągu czterech tygodni. Do takiego współdziałania są Państwo wyraźnie zobowiązani zgodnie z § 93 ust. 1 ordynacji podatkowej. Jeżeli nie wypełnią Państwo Państwa ustawowego zobowiązania do współdziałania, to będą Państwo musieli liczyć się z niekorzystnymi skutkami prawnymi. Kasa Świadczeń Rodzinnych będzie musiała odmówić zasiłku na dziecko lub – ew. z mocą wsteczną – zmienić go.

Kontrola przez Kasę Świadczeń Rodzinnych nie zwalnia Państwa z Państwa własnego zobowiązania do bezzwłocznego zgłaszania zmian istotnych dla prawa do zasiłku na dziecko.

19. Jak są chronione Państwa dane osobiste?

Bieżąca realizacja wypłat zasiłku na dziecko wymaga częściowo maszynowego przetwarzania i archiwizowania danych zawartych w aktach zasiłku na dziecko. Wszystkie Państwa dane podlegają tajemnicy podatkowej i ochronie danych. Państwa dane będą przekazywane innym jednostkom tylko w zakresie koniecznym dla wypełniania ich zadań i ustawowo dopuszczalnym.

Stan: lipiec 2015 r.

FK KG 2 – 02.15